

Pedagogisch Beleid

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Doel en visie van het pedagogisch beleid	3
Informatievoorziening	3
Evaluatie	3
Vragen of contact	3
Schrijfwijze	3
1. Missie en Visie Partez	4
1.1 Missie	4
1.2 Visie	4
2. Pedagogische basisdoelen	5
2.1 Emotionele veiligheid	5
2.1.1 Wennen	6
2.1.2 Dagritme	6
2.1.2.1 KDV	6
2.1.2.2 BSO	6
2.1.3 Vaste gezichten	6
Afwijken van vaste gezichten	7
2.1.4 Communicatie naar kinderen	7
2.1.5 Aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten	7
2.1.6 Inrichting van de omgeving	7
2.1.6.1 Vaste groep	8
2.1.6.2 Groepsruimtes	8
2.1.6.3 Oog voor het kind	8
2.1.6.4 Buitenruimtes	9
2.1.7 Spelmateriaal en activiteiten	9
2.1.7.1 Werken met thema's	9
2.1.7.2 Veiligheid	10
2.1.7.3 Eigen Knuffel	10
2.2 Het ontwikkelen van persoonlijke competentie	10
2.2.1 Zelfstandigheid	10
2.2.1.1 Inzicht in het kind	11
2.3 Het ontwikkelen van sociale competentie	11
2.3.1 Samenspel	12
2.3.1.1 De PM'er	12
2.4 Het meegeven van waarden en normen	12
2.4.1 Voorbeeldfunctie PM'er	12
2.4.2 Diversiteit	13
2.4.3 Normen en waarden bij Partez	13
2.4.3.1 Het kind als individu	13
2.4.3.2 Ik, Jij, Wij	13
2.4.3.3 Vast dagritme en vaste rituelen	13
2.4.3.4 Het aanleren van gedragsregels	14
2.4.3.5 Ruimte en inrichting	14
2.4.3.6 Zelfredzaamheid	14
Bijlage 1: Overzicht beleidstukken en protocollen	15

Inleiding

Partez Kinderdagverblijf en BSO biedt opvang voor kinderen van 0 tot 13 jaar. We begeleiden kinderen in verschillende leeftijdsgroepen, passend bij hun ontwikkelingsfase. Al onze vestigingen zijn geregistreerd in het [Landelijk Register Kinderopvang](#). Onze locaties bevinden zich in **Rhoon, Oud-Beijerland** en **Barendrecht**.

Onze opvangvormen:

- **Kinderdagverblijf (KDV):** voor kinderen van 0 tot 4 jaar, georganiseerd in verticale groepen.
- **Buitenschoolse opvang (BSO):** voor kinderen van 4 tot 13 jaar. Dit omvat voorschoolse (VSO), naschoolse opvang NSO en opvang tijdens de vastgestelde schoolvakantieweken en extra schoolsluitingsdagen.

Doel en visie van het pedagogisch beleid

Het doel van dit pedagogisch beleid is het waarborgen en, waar nodig, bijstellen van de pedagogische kwaliteit binnen onze kinderopvang. In dit plan beschrijven wij onze visie op het begeleiden en mede-opvoeden van kinderen; de opvang is tenslotte een verlengstuk van de opvoeding thuis. Daarnaast geven wij aan hoe deze visie in de praktijk wordt toegepast.

De Pedagogisch medewerkers werken hierbij samen met ouders aan de verzorging, ontwikkeling en het welzijn van het kind dat door hen aan ons is toevertrouwd. Dit vraagt om regelmatige afstemming en open, wederzijdse communicatie.

Voor elke locatie en opvangsoort is een pedagogisch werkplan opgesteld. Dit plan is een praktische uitwerking van het overkoepelende pedagogisch beleid en beschrijft de werkwijze op de betreffende locatie.

Informatievoorziening

Meer informatie over het opvangaanbod van Partez en de bijbehorende voorwaarden is te vinden in het informatiepakket, dat beschikbaar is op onze website. Ook het pedagogisch beleid en de GGD-inspectierapporten zijn daar in te zien. Ouders hebben daarnaast na de start van de opvang toegang tot het online ouderhandboek, waar zij ook overige beleidsstukken en locatiespecifieke werkplannen kunnen inzien.

Evaluatie

Het pedagogisch beleid wordt minimaal eenmaal per drie jaar geëvalueerd. Indien nodig of gewenst wordt het herzien op basis van actuele inzichten of veranderingen in wet- en regelgeving. De evaluatie wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de directie en, waar van toepassing, ter advisering voorgelegd aan medewerkers en de oudercommissie.

Vragen of contact

Voor aanvullende informatie verwijzen wij je graag naar ons informatiepakket en de locatiespecifieke werkplannen. Heb je vragen, ideeën of opmerkingen? Neem dan contact op met de locatiemanager van de betreffende locatie of vul het contactformulier op onze website in.

Schrijfwijze

In plaats van "pedagogisch medewerkers" kan ook de afkorting **PM'ers** worden gebruikt. We schrijven **ouders** waar het gaat om een of meer ouders of verzorgers. Voor Partez kinderdagverblijf en BSO schrijven we Partez.

1. Missie en Visie Partez

1.1 Missie

Partez biedt op verantwoorde wijze opvang, verzorging en begeleiding aan kinderen. We creëren een veilige, uitnodigende en stimulerende omgeving waarin kinderen zich spelenderwijs kunnen ontwikkelen, op hun eigen manier en in hun eigen tempo.

Wij maken geen onderscheid naar levensbeschouwing, taal of culturele achtergrond en stemmen onze begeleiding af op de leeftijd en de specifieke behoeften van ieder kind.

1.2 Visie

De naam *Partez* betekent in het Armeens 'tuin'. In deze 'pedagogische tuin' ondersteunen wij kinderen met liefdevolle zorg en aandacht. Daarbij is het belangrijk goed te observeren en actief te luisteren naar wat kinderen nodig hebben. Wanneer een kind lekker in zijn vel zit, zich gehoord en gezien voelt en met aandacht en plezier speelt, kan het zich optimaal ontwikkelen.

Onze visie vormt de basis voor de manier waarop wij kinderen begeleiden in hun ontwikkeling.

Onze PM'ers creëren een veilige, vertrouwde, liefdevolle en stimulerende omgeving waarin kinderen zichzelf mogen zijn. Met een herkenbaar dagritme en oog voor wat ieder kind nodig heeft, bieden zij activiteiten die passen bij de ontwikkelingsfase. Hierbij streven wij naar een goede balans tussen uitdaging en geborgenheid.

Ons pedagogisch handelen is gebaseerd op de vier pedagogische basisdoelen van professor J.M.A. Riksen-Walraven: het bieden van emotionele veiligheid, het ontwikkelen van persoonlijke en sociale competenties en het overdragen van normen en waarden.

Zo groeien kinderen op tot veerkrachtige, zelfstandige individuen met vertrouwen in zichzelf en in anderen.

2. Pedagogische basisdoelen

Het pedagogisch beleidsplan is uitgewerkt aan de hand van de vier opvoedingsdoelen van professor J.M.A. Riksen – Walraven. De opvoedingstheorie van Riksen – Walraven ligt ten grondslag aan de Wet Kinderopvang en de beleidsregels Kwaliteit Kinderopvang. Deze doelen vormen de basis van waaruit een kind groeit en ontwikkelt. Partez vertaalt deze doelen naar de opvoedingssituatie binnen de opvang.

De vier opvoedingsdoelen zijn:

1. Het bieden van emotionele veiligheid
2. Het bieden van gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competentie
3. Het bieden van gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie
4. Het overbrengen van waarden en normen

Als uitgangspunten om het pedagogisch handelen van de medewerkers te stimuleren/ontwikkelen hanteren we de zes interactievaardigheden horende bij de opvoedingstheorie:

1. **Sensitieve responsiviteit:** de basishouding waarin je signalen van kinderen oppikt, interpreteert en effectief omzet in ondersteuning.
2. **Respect voor autonomie:** de vaardigheid om alle kinderen in de groep te zien als individuen en ieder de ruimte en de tijd te geven om zich op eigen wijze te ontwikkelen.
3. **Structureren en grenzen stellen:** de vaardigheid om voor ieder kind aan te geven wat er van hem wordt verwacht: op welk moment en op welke manier. Rekening houdend met de mogelijkheden van het individuele kind.
4. **Praten en uitleggen:** de vaardigheid om te ondersteunen in de communicatie, zodat ieder kind meer begrippen leert. Het taalgebruik afstemmen op de mogelijkheden van het kind zowel qua vorm als qua inhoud, praten en actief luisteren, benoemen, uitleggen.
5. **Ontwikkeling stimuleren:** de vaardigheid om de kennis, het handelen en de gevoelswereld van ieder kind te vergroten.
6. **Begeleiden van interacties tussen kinderen:** de vaardigheid om kinderen zich veilig en vertrouwd te laten voelen in de groep en een groepsgevoel te creëren. Er worden mogelijkheden gecreëerd voor interacties tussen kinderen.

Door het inzetten van ondergenoemde middelen streven we er naar onze opvoedingsdoelen te bereiken:

- De zes interactievaardigheden tussen PM'er en kind
- De fysieke omgeving
- De groep
- Het activiteitenaanbod
- Het spelmateriaal
- Het hanteren van beleidsdocumenten, protocollen en werkinstructies voor het werken bij Partez.
- Het ondersteunen van PM'ers in hun pedagogisch handelen door een Pedagogisch Coach

2.1 Emotionele veiligheid

Het bieden van emotionele veiligheid houdt in dat je een veilige basis creëert, een 'thuis' waar kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn. Pas als een kind zich veilig en geborgen voelt kan het zich gaan ontwikkelen en spelenderwijs de wereld om zich heen ontdekken. Binnen Partez streven we er naar dit te creëren door:

2.1.1 Wennen

Het opbouwen van een vertrouwensband en veiligheid en geborgenheid bieden is erg belangrijk en begint al tijdens de wenperiode. Een wenmoment vindt in principe plaats vanaf de startdatum. Wanneer de bezetting dit toelaat kan dit in de week voorafgaand aan de startdatum plaatsvinden. De overeenkomst van het kind dient wel voor het wenmoment ondertekend te zijn geretourneerd.

De eerste dag op de opvang kan een grote overgang zijn voor een kind. Wij vinden het heel belangrijk dat deze eerste periode goed verloopt voor het kind en de ouders. Soms heeft een kind meer tijd nodig om te wennen. In overleg met de PM'ers wordt bepaald wanneer hij eventueel nog een keer kan komen wennen. De wenafspraak vindt bij voorkeur in de ochtend plaats, vanaf 10.00 uur, zodat het nieuwe kind en de ouders alle tijd en aandacht kunnen krijgen. Onze PM'ers bouwen tijdens de wendag(en) een vertrouwensband met het kind op en bieden extra ondersteuning, zodat hij zich snel veilig en op zijn gemak gaat voelen in de groep.

2.1.2 Dagritme

Veiligheid komt ook tot uitdrukking in een bekende en duidelijke dagindeling. Kinderen hebben behoefte aan duidelijkheid en structuur.

2.1.2.1 KDV

Op de dagopvang werken de PM'ers volgens een vast dagritme. Er is een vast moment voor eten, drinken, verschonen, slapen en activiteiten. Structuur en continuïteit bevordert de rust in de groep. Bij de baby's wordt zoveel mogelijk het eigen ritme van de baby aangehouden wat betreft de voeding, het slapen en het verschonen. Wij vinden het belangrijk dat het ritme op het KDV niet te veel afwijkt van het ritme thuis. Binnen het dagprogramma is er ook ruimte voor het kiezen van eigen activiteiten en wel of niet mee willen doen met de groep. Het aanbieden van activiteiten op enkele vaste momenten op de dag geeft het kind veiligheid en geborgenheid. Het tafelmoment is zo'n vast moment. Tijdens het tafelmoment krijgen kinderen te eten en te drinken en is er een activiteit in de sfeer van liedjes zingen, een verhaal vertellen of het doen van een spelletje.

2.1.2.2 BSO

Op de BSO is er ook een bepaalde structuur. Wanneer de kinderen uit school komen is er ook een tafelmoment om iets te drinken en te eten. Wanneer iedereen klaar is met eten en drinken mogen de kinderen gaan spelen. De PM'ers bieden activiteiten aan, maar er is ook zeker tijd om zelf te spelen. Een kind hoeft niet altijd aan alle activiteiten mee te doen. Een kind doet wel mee aan de tafelmomenten. Bij activiteiten worden kinderen wel gestimuleerd om mee te doen. De PM'er zet zich in om het kind enthousiast te maken, uit te dagen en te prikkelen, maar er moet niets.

2.1.3 Vaste gezichten

Voor een veilige hechting is het belangrijk dat er op elke groep vaste PM'ers werken. Vaste gezichten dragen, net als vaste groepen, bij aan een stabiele, veilige omgeving voor het kind. Een vaste, vertrouwde PM'er biedt emotionele veiligheid aan een kind. Dus als het kind aanwezig is, werkt er die dag minimaal één vast gezicht van het kind op de groep. Deze PM'er weet hoe het kind zich ontwikkelt, waar het behoefte aan heeft en waar het gestrest van raakt. De vaste gezichten mogen niet te vaak wisselen.

Daarnaast heeft elk kind een mentor op de groep. Dit is een PM'er die eveneens werkt in de groep waar het kind wordt opgevangen. Voor ouders is de mentor het aanspreekpunt om de ontwikkeling en het welbevinden van hun kind te bespreken. De mentor houdt ouders structureel op de hoogte, dit kan mondeling tijdens de overdracht of tijdens een oudergesprek.

Tijdens het intakegesprek wordt aan ouders verteld wie de mentor van hun kind is. Ook kunnen zij dit terugvinden in het ouderportaal.

Afwijken van vaste gezichten¹

Partez kan tijdelijk een andere beroepskracht inzetten dan een vast gezicht. Dit is wettelijk toegestaan als een vast gezicht ziek is, verlof heeft of op vakantie is. Aan de volgende voorwaarden moet hierbij worden voldaan:

1. Aan een kind mogen volgens het vaste gezichten criterium maximaal 2 of 3 vaste gezichten worden toegewezen;
2. Er is geen ander vast gezicht beschikbaar dat ter vervanging kan worden ingezet;
3. Het vaste gezicht dat uitvalt door ziekte, vakantie of verlof mag niet langer dan 4 aaneengesloten weken afwezig zijn;
4. De houder heeft in het pedagogisch beleidsplan opgeschreven hoe, bij het inzetten van een andere beroepskracht, de emotionele veiligheid en stabiliteit van het kind wordt geborgd.

2.1.4 Communicatie naar kinderen

De relatie en de kwaliteit van interactie tussen PM'er en het kind maakt het verschil in welbevinden, betrokkenheid en de algehele ontwikkeling van kinderen. Vaste medewerkers kennen het kind goed en kunnen daardoor het kind aanvoelen en ingaan op wat hij aangeeft. Van de PM'ers wordt verwacht dat zij aandacht hebben voor de signalen van alle kinderen, dit tijdig oppikken, juist opvatten en hier adequaat op reageren. Dit draagt bij aan het gevoel van veiligheid bij het kind. Hij voelt zich begrepen en geaccepteerd. Hierbij maken de PM'ers gebruik van de 6 interactievaardigheden. Vooral in de eerste jaren van de ontwikkeling van een kind is het gevoel van emotionele veiligheid essentieel. De PM'ers passen in het contact met de kinderen een positieve benadering toe met een opgewekte, vriendelijke uitstraling en hartelijkheid. Zij verheffen hun stem zo min mogelijk en leggen de kinderen uit waarom ze iets doen, of waarom ze iets van een kind verlangen. In het directe contact met het kind letten zij erop, dat ze aandacht hebben voor het kind door oogcontact en door goed te luisteren. Met het kind praten doen zij zoveel mogelijk op ooghoogte van het kind. De PM'ers proberen in te schatten wat hij begrijpt en kent en houden hier rekening mee.

Bij de BSO worden er meer gesprekken gevoerd met de kinderen. Het 1e tafelmoment als de kinderen uit school komen is hier bijvoorbeeld een goed moment voor of tijdens het samen kleuren van een kleurplaat. Kinderen voelen zich dan vrij om te praten over van alles en nog wat. Een gevoel van veiligheid heeft ook te maken met het vertrouwen van het kind in de PM'er dat deze bescherming biedt tegen gevaren zowel fysiek als emotioneel. Dit doen we bijvoorbeeld door het kind in bescherming te nemen als het gepest wordt (Anti-pestprotocol).

2.1.5 Aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten

Naast de aanwezigheid van vaste, bekende PM'ers, zijn voor baby's, dreumesen, peuters en basisschoolkinderen ook de aanwezige bekende groepsgenootjes om mee te spelen en vriendschappen aan te gaan een bron van veiligheid. Op de buitenschoolse opvang kan er een voortzetting plaats vinden van al opgedane vriendschappen vanuit het kinderdagverblijf of de basisschool.

2.1.6 Inrichting van de omgeving

Een kind voelt zich prettig in een ruimte waar veiligheid en uitdaging op leeftijd wordt geboden. Alle groepsruimten van Partez zijn met aandacht voor (dag)licht, kleurgebruik,

¹ Voor overige informatie Zie pedagogisch werkplan.

akoestiek, en indeling ingericht. Duidelijke- en voorspelbare inrichting van groepsruimte brengt voor een kind veiligheid om zich vrij te bewegen en te ontdekken.

2.1.6.1 Vaste groep

Bij Partez worden alle kinderen in een vaste groep² geplaatst. De omgeving is daardoor bekend en vertrouwd en dat geeft het kind een gevoel van veiligheid. Een kind maakt gedurende de week van niet meer dan twee stam- of/basisgroepen gebruik (bijvoorbeeld bij samenvoegen van twee groepen), tenzij er specifieke activiteiten buiten de groep of buiten het gebouw zijn, waarvoor hij de vaste ruimte zal verlaten. Dit betreft bijvoorbeeld de viering van gezamenlijke activiteiten rondom de feestdagen, buitenspelen, activiteiten die in een andere ruimte plaatsvinden (zoals sport- & spelactiviteiten in de gymzaal) en uitstapjes buiten de deur. Afhankelijk van het soort activiteit wordt er vervoer geregeld naar de andere locatie (uitstapje) of wordt er gezamenlijk naar de andere ruimte toegelopen binnen of buiten het pand.

Wanneer een kind op een andere groep dan zijn vaste groep speelt, borgen we de emotionele veiligheid op de volgende manier:

- Hij wordt voorgesteld aan de andere kinderen;
- Tijdens de wenperiode geven wij een kind de ruimte om in zijn eigen tempo te kijken en te ontdekken;
- Wij besteden extra aandacht aan het kind;
- Wij leggen specifieke afspraken rondom het kind schriftelijk vast.

2.1.6.2 Groepsruimtes

We maken gebruik van speelhoeken en bieden hiermee de mogelijkheid aan kinderen om zichzelf terug te kunnen trekken. De groepsruimtes zijn in rustige kleuren gehouden en worden versierd met eigen gemaakte werkjes van de kinderen. Het meubilair heeft een warme uitstraling. De groepsruimte is zodanig ingedeeld dat kinderen van verschillende leeftijden gerichte activiteiten kunnen doen en de PM'er de kinderen goed in de gaten kan houden. De kinderen worden in deze bekende, veilige en voor hen vertrouwde omgeving uitgedaagd en geprikkeld om nieuwe positieve ervaringen op te doen en op ontdekking te gaan. Naarmate kinderen ouder worden, hebben ze meer behoefte aan een eigen plek. Hiermee wordt rekening gehouden bij het inrichten van onze groepen. Bij zowel de dagopvang als de BSO maken we afspraken over het gebruik van de ruimten zodat de kinderen weten waar ze aan toe zijn en wat er kan en mag. In elke dagopvanggroep staat een hoge box zodat baby's een veilige en rustige plek hebben, op ooghoogte met de PM'er en is er een aparte slaapruiimte. De BSO-groepen zijn zodanig ingericht dat kinderen zelf kunnen kiezen waar ze willen gaan spelen, en met wie. Ook hier zijn verschillende hoekjes ingericht. Voor de BSO-kinderen geldt ook dat ze, afhankelijk van de toestemming van de ouders (zelfstandigheidscontract), zich zelfstandig naar een andere ruimte/buiten mogen begeven. Bij de BSO vragen we de kinderen mee te denken over de inrichting van de ruimte.

2.1.6.3 Oog voor het kind

In een groep gebeurt niet alles gezamenlijk. Wij blijven oog houden voor het individuele kind en zijn/haar eigen karakter, wensen en mogelijkheden. Wij vinden het bijvoorbeeld belangrijk dat een kind zelf kan kiezen met wie en waarmee het wil spelen. De PM'ers zien erop toe dat de belangen van het individuele kind en de belangen van de groep niet op gespannen voet staan met elkaar. Het individuele belang moet in te passen zijn in de groepssituatie. Als het kind (tijdelijk) specifieke behoeften heeft of extra zorg en aandacht nodig heeft, wordt

² *Uitzondering hierop is wanneer de ouders toestemming geven voor het verlaten van de stam- of basisgroep in bepaalde situaties (zie verlaten stamgroep formulier).*

bekeken of dit mogelijk is binnen de groep. Waar nodig wordt in overleg met de ouders en eventuele externe deskundigen, gekeken naar de beste oplossing.

De PM'ers leren kinderen om te gaan met de consequenties en risico's van hun eigen gedrag. Hiermee helpen zij kinderen zelfstandiger te worden en om te gaan met gevaren. Wat wel of niet gevaarlijk is voor kinderen, hangt af van leeftijd en ontwikkeling. Het is een taak voor de PM'ers om zorg te dragen voor een veilige omgeving. Wij praten met kinderen over gevaren en maken afspraken. Wanneer kinderen de gevaren begrijpen en zich houden aan afspraken, kunnen de grenzen, passend bij de leeftijdsfase, verruimd worden. Zo ontwikkelen kinderen zich tot een zelfstandig individu.

2.1.6.4 Buitenruimtes

In de buitenruimtes van Partez is er plaats voor rust en actie, alleen en samen spelen. Kinderen kunnen hier veilig en ongestoord spelen. Er zijn verschillende ondergronden, speeltoestellen en beplanting die geschikt voor de doelgroep zijn. De buitenruimtes van Partez zijn rondom afgeschermd met een veilig hekwerk welke op slot kan.

2.1.7 Spelmateriaal en activiteiten

Op de groepen is voldoende spel materiaal aanwezig voor alle leeftijdsgroepen en worden activiteiten aangeboden die aansluiten bij de diverse ontwikkelingsfasen en interesses van het kind. Het spel materiaal is voor een deel zodanig opgesteld dat kinderen de mogelijkheid hebben om zelf te kiezen en dit zelfstandig te pakken. De PM'er stimuleert, helpt en adviseert het kind bij het kiezen van nieuw, spannend en/of uitdagend materiaal en houdt hierbij rekening met waar hij goed in is, wat hij leuk vindt en wat zijn mogelijkheden en uitdagingen zijn. Binnen Partez wordt er gekozen voor materialen die de ontwikkeling stimuleert en de fantasie prikkelt. Zo er voor de allerkleinsten sensorische materialen (hard, zacht, warm, koud) en voor de oudsten spel materiaal dat meer een beroep doet op de cognitieve (verstandelijke) vaardigheden (spelen) en kiezen we materiaal dat voldoende uitdaging biedt. Bij de keuze in speelgoed wegen we daarom af of wij kiezen voor 'kant- en klaar'-speelgoed of voor verschillende 'bouwmaterialen' waarmee de kinderen zelf dingen kunnen creëren. Op deze manier hopen wij de kinderen uit te dagen om zelf creatief bezig te zijn en hun fantasie te blijven gebruiken. Voor de aanschaf van nieuw speelgoed op de BSO, worden de mening en de wensen van de kinderen gevraagd en meegenomen. Zo voorkomen we dat er speelgoed wordt aangeschaft dat de kinderen niet aanspreekt en laten we zien dat we de wensen van kinderen respecteren en hun mening serieus nemen. Sporten geeft ontspanning aan de kinderen, ze kunnen hun energie kwijt. Het stimuleert de motorische, creatieve, cognitieve en ook sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind.

2.1.7.1 Werken met thema's

Bij Partez werken we met afwisselende thema's die aansluiten bij de leeftijd, ontwikkeling en belevingswereld van de kinderen. Deze thema's worden een aantal weken achter elkaar aangeboden met activiteiten die daarbij aansluiten. Bij het aanbod van de activiteiten wordt gekeken naar wat de kinderen stimuleert in hun ontwikkeling, maar ook naar wat hen bezighoudt (waar wordt veel over gesproken of vragen over gesteld, waar wordt veel mee gespeeld, welk jaargetijde is het, enz.).

Bij het aanbieden van de afwisselende thema's wordt ook met het educatieve programma van Uk en Puk gewerkt. Elk thema bevat verhaaltjes, liedjes, praatplaten, voorbeelden voor knutsel- en andere activiteiten, een lijst van bijbehorende boekjes bij ieder thema en veel aanwijzingen voor de PM'ers. Tijdens de thema's en bijpassende activiteiten wordt er gewerkt aan:

- **De spraak- en taalontwikkeling:** Liedjes zingen, interactief verhaaltjes voorlezen, met de kinderen praten over de vakantie of dingen die zij thuis hebben meegemaakt.

- **De sociaal-emotionele ontwikkeling:** bijv. kring spelletjes.
- **De motorische en zintuiglijke ontwikkeling:** bijv. knutselen, beweegspelletjes of buitenspelen. We proberen elke dag naar buiten te gaan.
- **De rekenvaardigheid:** bijv. door vragen als: als je drie potloden hebt, hoeveel kinderen kunnen er dan met je mee kleuren.

2.1.7.2 Veiligheid

Het materiaal in de binnen- en buitenruimte mag geen (grote) gevaren opleveren voor de kinderen. Grote speelobjecten worden regelmatig gecontroleerd op veiligheid. Daarnaast wordt er bewust omgegaan met materiaal door de PM'ers. In de buurt van baby's liggen bijvoorbeeld geen kleine objecten die ze in de mond kunnen stoppen³.

Tijdens een activiteit biedt de PM'er steun (en daardoor veiligheid) aan een kind door:

- De activiteit aantrekkelijk te maken, zodat hij wordt uitgedaagd.
- Aan te voelen en in te gaan op hoe hij zich voelt en daarop actie te ondernemen.
- Kinderen zelf te laten spelen en op afstand toe te zien.
- Kinderen te troosten en te helpen.

2.1.7.3 Eigen Knuffel

Tijdens de opvang mogen kinderen altijd hun vertrouwde knuffel, speen of iets dergelijks van thuis meenemen. Na het afscheid nemen worden deze, als hij eraan toe is, in het mandje van het kind gelegd om kwijtraken te voorkomen. Alleen bij het slapen of als het als troost nodig is, wordt deze knuffel of speen tevoorschijn gehaald.

2.2 Het ontwikkelen van persoonlijke competentie

Kinderen worden tijdens de opvang bij Partez spelenderwijs uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden. Zij worden hiermee in staat gesteld om steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderende omgeving. Met persoonlijke competentie worden persoonlijke kenmerken bedoeld als, zelfstandigheid en zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit en veerkracht die ervoor zorgen dat kinderen zich goed leren aanpassen aan verschillende situaties en omstandigheden en leren om "problemen" op de juiste manier aan te pakken. Kinderen ontwikkelen hun persoonlijkheid. Het gaat hierbij om: weten wat je kunt, weten wie je bent, hoe je reageert op anderen en andere situaties, waar je interesses liggen en wat je blij, boos of verdrietig maakt en waarom.

2.2.1 Zelfstandigheid

De PM'er stimuleert de zelfstandigheid en het zelfvertrouwen van het kind, door op een positieve manier in te gaan op initiatieven van het kind ('dat heb je mooi gemaakt') en door het kind uit te dagen om nieuwe dingen te proberen. Hij wordt zoveel mogelijk vrijgelaten in het proberen en ontdekken en de PM'er stimuleert dit door tips te geven of een nieuwe uitdaging te bieden. Zo leert hij zijn persoonlijke kwaliteiten kennen en ontwikkelen. Door kinderen verantwoordelijkheid te geven over de dingen die ze (bijna) kunnen, wordt het zelfvertrouwen ontwikkeld. Wanneer dit ten koste gaat van de veiligheid of wanneer de ontwikkeling van het kind zelf of van andere kinderen in gevaar komt, wordt door de PM'er ook de grens aangegeven en wordt aan het kind uitgelegd waarom zij dit niet wil of iets niet mag en biedt het kind vervolgens, als het mogelijk is, een alternatief aan.

³ Voor aanvullende informatie zie *Beleid Veiligheid & Gezondheid*.

De zelfstandigheid van de kinderen wordt onder andere gestimuleerd door:

- Zelfstandig je jas op te hangen en tas op te ruimen;
- Spelenderwijs met elkaar opruimen waar mee gespeeld is waarbij de PM'ers aanspoort tot opruimen door het geven van kleine opdrachten, het zingen van een "opruim" liedje en door zelf het voorbeeld te geven en mee te helpen met opruimen;
- De kinderen zelfstandig te leren en laten eten en drinken en bijv. zelf het bordje met fruit doorschuiven naar het kind naast zich;
- De kinderen zelfstandig te leren aan- en uitkleden bijvoorbeeld:
 - De baby's worden gestimuleerd om zelf de armen in de mouwen te steken;
 - Bij het naar buiten gaan worden alle kinderen gestimuleerd om zelf hun jasjes en schoentjes aan te trekken. Als dit niet lukt wordt er natuurlijk altijd door de PM'ers geholpen, wordt er een compliment gegeven aan het kind 'Wat goed dat je het geprobeerd hebt' en proberen we het de volgende keer gewoon weer opnieuw.
 - Kinderen vanaf ongeveer 1,5 jaar die naar bed gaan mogen proberen zichzelf uit te kleden.
- Kinderen van ongeveer 2,5/3 jaar worden door de PM'ers begeleid bij het problemen oplossen, bijv. als ze moeite hebben met een puzzel of als het kind het speelgoed wil waar op dat moment een ander kind mee speelt. De PM'er beschrijft dan de situatie: "Jan speelt met de vrachtwagen, maar jij wil ook graag met de vrachtwagen spelen". Dan wordt aan het kind gevraagd wat hij zelf denkt dat hij nu kan doen. Het kind wordt gecompimenteerd voor de oplossingen die het aandraagt en de PM'er laat het kind zelf de oplossing toepassen.
- Kinderen op de BSO zijn al vrij zelfstandig. De PM'ers van de BSO treden in eerste instantie coachend op, in plaats van als helper of politieagent. Hiermee stimuleren zij de ontwikkeling van de identiteit en de zelfredzaamheid.
- De PM'ers proberen de kinderen te stimuleren door ze aan te moedigen zich hier steeds een stapje verder in te ontwikkelen, geven ze verantwoordelijkheden die ze aan kunnen en complimenteren het kind als het lukt.
- De PM'ers geven de kinderen de ruimte om fouten te mogen maken en bespreken wat ze de volgende keer anders kunnen doen.
- De PM'ers laten de kinderen doen wat ze zelf of met ondersteuning van een volwassene kunnen waarmee ze leren vertrouwen te hebben in zichzelf, bijv.: iets bij een andere groep te laten halen.

2.2.1.1 Inzicht in het kind

Het is belangrijk dat de PM'er inzicht heeft in en dat het zich bewust is van wat een kind al wel en nog niet kan. Dit houdt in: niet té snel hulp bieden zodat hij leert om niet meteen op te geven, maar te kijken of het op een andere manier kan. Aan de andere kant betekent dit ook dat de PM'er ervoor zorgt dat hij niet (té) gefrustreerd raakt en wel de gelegenheid krijgt om hulp te vragen en te ontvangen. De PM'ers worden hierin gecoacht door de leidinggevende en Pedagogisch Coach.

2.3 Het ontwikkelen van sociale competentie

Hieronder valt een heel scala aan sociale vaardigheden, zoals het meeleven met andere kinderen, zich kunnen uiten, samen delen met andere kinderen, andere kinderen helpen, het samendoen stimuleren, het opbouwen van vriendschap en het oplossen van conflicten met andere kinderen. Juist bij de kinderopvang kunnen we kinderen extra sociale ontwikkelingsmogelijkheden aanbieden. De PM'ers stimuleren de kinderen om elkaar te waarderen, te respecteren, rekening te houden met elkaar en geleerd om niet alleen aan zichzelf, maar ook aan anderen te denken. Bijv. doordat het kind even moet wachten totdat de ander uitgepraat is of totdat de ander klaar is met een bepaald speelgoed. Het kind wordt op deze manier bewust gemaakt van de aanwezigheid van anderen.

2.3.1 Samenspel

Samenspel wordt door de PM'ers gestimuleerd. Dit is belangrijk voor de ontwikkeling van de persoonlijkheid van het kind. Door samen te spelen leert hij zichzelf kennen (wat vind ik leuk en wat niet). Zo kan het voorkomen dat het ene kind iets leuk vindt dat gelijktijdig door een ander kind niet leuk wordt gevonden. Op deze manier ontwikkelt hij zijn eigen voorkeur en smaak. In de omgang met andere kinderen, leert hij allerlei gevoelens te ontdekken, daarmee om te gaan en hierover te communiceren met elkaar.

2.3.1.1 De PM'er

De PM'er heeft een voorbeeldfunctie in het aanleren van sociale vaardigheden en beschikt over de vaardigheid om interacties tussen kinderen in goede banen te leiden. De houding, gedrag en manier van communiceren van de PM'er kunnen voor het kind bepalend zijn hoe het kan reageren op verschillende situaties en gebeurtenissen.

De manier waarop er wordt gecommuniceerd is daarbij van belang. Uitleg over de gevoelens, gedachten en ideeën zijn hierbij belangrijk. De PM'er stimuleert de communicatie, door het kind aan te moedigen iets te vragen aan de ander. Ook als er onenigheid of kleine conflicten ontstaan tussen kinderen. Kinderen kunnen die vaak op een goede manier oplossen als ze daar de gelegenheid voor krijgen. Waar nodig wordt door de PM'er hulpondersteuning en advies geboden. Per situatie schat de PM'er in wat dit kind nodig heeft en sluit daarbij aan op de ontwikkelingsfase van het kind.

De PM'er draagt bij aan de sociale competenties van een kind door:

- Het goede voorbeeld te geven door vriendelijk en geduldig te reageren;
- Het kind bij binnenkomst duidelijk te begroeten en bij naam te noemen;
- Tijdens het verschenken echt contact te maken met het kind d.m.v. samen te zingen, te praten tegen of met het kind, goed oogcontact te maken.
- Op het niveau van de kinderen te communiceren, door veel bij de kinderen op de grond te zitten, door de knieën te gaan en de kinderen aan te kijken.
- Actief en aandachtig luisteren: De PM'er maakt en houdt oogcontact met het kind. Als hij is uitgesproken dan toont de PM'er interesse door vragen te stellen.
- Praten, uitleggen en luisteren: De PM'ers verwoorden wat ze gaan doen en wat er gaat gebeuren.
- De PM'er verwoordt de gevoelens van het kind en bevestigt ze. Bijvoorbeeld: "Dat ziet er pijnlijk uit, ben je gevallen?". "Ik kan me voorstellen dat het pijn doet!".
- De PM'er benoemt het gedrag dat gewaardeerd wordt. Bijv.: "Heel goed dat jij het schoentje van Teun even aan hem gegeven hebt" of "Lief van je Sam, dat jij Lisa getroost hebt".

2.4 Het meegeven van waarden en normen

Normen en waarden zijn ongeschreven regels en opvattingen die aangeven hoe je je in sociale situaties hoort te gedragen. Vanaf de geboorte krijgt het kind normen en waarden mee van de omgeving waarin het opgroeit. Dit begint binnen het gezin en breidt zich uit naar andere sociale omgevingen, zoals de kinderopvang en de basisschool. Om deze normen en waarden eigen te maken, is het belangrijk dat kinderen de ruimte krijgen ze te ervaren. Elk kind heeft een natuurlijke drang om zich te ontwikkelen en te leren. Dit gebeurt vooral via spel, door te observeren, te experimenteren en door praktische ervaring. Door herhaaldelijk uit te proberen wat wel en niet mag, ontdekken kinderen zelf welke normen en waarden er gelden.

2.4.1 Voorbeeldfunctie PM'er

Onze PM'ers zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie in het overbrengen van normen en waarden en hanteren consequent de gedragsregels die binnen Partez gelden. Door het geven van uitleg, het gezamenlijk maken van afspraken en het stellen van grenzen, bieden zij

kinderen een veilig kader. Kinderen krijgen de ruimte om te experimenteren, zodat ze het verschil leren tussen wat goed en wat ongewenst gedrag is, en leren zelf keuzes te maken en de gevolgen daarvan te accepteren.

In de communicatie met kinderen gebruiken PM'ers de 'ik-boodschap' in plaats van de jij-boodschap om gedrag te benoemen, bijvoorbeeld: "Ik vind het niet goed dat je op de stoel klimt, want je kunt vallen en jezelf pijn doen." Hiermee vermijden we veroordeling en beschuldiging, die bij 'jij-boodschappen' kunnen voorkomen. Door respectvolle communicatie geven wij het goede voorbeeld, zodat kinderen leren hoe zij respectvol met anderen kunnen omgaan.

2.4.2 Diversiteit

Partez is een afspiegeling van onze samenleving, met verschillende nationaliteiten, culturen en achtergronden. Deze diversiteit brengt verschillende normen en waarden met zich mee. PM'ers leggen waar nodig uit waarom mensen verschillend zijn en benadrukken het belang van respect voor elkaar. Door zowel overeenkomsten als verschillen te benoemen en te bespreken, leren kinderen respect te hebben voor elkaar. Een voorbeeld hiervan kan zijn om een feestdag afkomstig uit andere culturen mee te vieren.

2.4.3 Normen en waarden bij Partez

Binnen Partez vormen normen en waarden de basis van onze dagelijkse omgang met kinderen. We vinden het belangrijk dat kinderen zich als uniek individu gezien en gerespecteerd voelen, terwijl zij ook leren samenleven in een groep. Door een veilige en voorspelbare omgeving te bieden, stimuleren we het ontwikkelen van zelfvertrouwen, sociale vaardigheden en respect voor elkaar. De volgende onderdelen geven inzicht in hoe wij deze waarden in de praktijk vormgeven.

2.4.3.1 Het kind als individu

Wij willen de kinderen leren op zichzelf te vertrouwen en eigen keuzes te kunnen maken. De PM'ers waarderen ieder kind als uniek individu met eigen behoeften en grenzen. Zij letten goed op de signalen van het kind en stemmen hun benadering af op wat het kind nodig heeft. Fysiek contact, zoals knuffelen, op schoot zitten, een kus geven of een aai over de bol wordt aangepast aan de situatie en de wensen van het kind. De autonomie van het kind staat hierbij centraal en wordt gerespecteerd.

2.4.3.2 Ik, Jij, Wij

In de groep leert het kind het verschil tussen zijn eigen ik en dat van anderen. Afhankelijk van de leeftijd en ontwikkelingsfase wordt het kind zich eerst bewust van zichzelf, daarna van de ander en uiteindelijk van de groep als geheel. Tijdens groepsmomenten ervaart het kind dat de behoeften van anderen kunnen verschillen van de eigen wensen. Zo leert het kind deze verschillen te herkennen en er rekening mee te houden.

2.4.3.3 Vast dagritme en vaste rituelen

Een vast dagritme met herkenbare rituelen biedt kinderen rust en zekerheid. Zij weten wat er op welk moment van de dag verwacht wordt. Dit bevordert hun gevoel van veiligheid en vergroot hun ontwikkelingskansen. Ook het gebruik van vaste plekken voor activiteiten en spelmateriaal draagt bij aan deze voorspelbaarheid. Door consequent om te gaan met gedragsregels, krijgen kinderen de gelegenheid om deze regels te begrijpen en zich eigen te maken.

2.4.3.4 Het aanleren van gedragsregels

PM'ers proberen ongewenst gedrag van een kind om te buigen naar gewenst gedrag, waarbij zij positief gedrag zoveel mogelijk belonen met complimenten. Het uitgangspunt hierbij is dat kinderen meer leren van beloning dan van corrigeren. Dit versterkt hun zelfvertrouwen en gevoel van eigenwaarde. PM'ers spreken kinderen aan op hun gedrag, niet op wie ze zijn. Zij leggen kort en duidelijk uit waarom bepaald gedrag niet wenselijk is, en maken daarbij altijd duidelijk dat het kind zelf wordt geaccepteerd, maar het gedrag niet.

2.4.3.5 Ruimte en inrichting

De groepsruimtes zijn afgestemd op de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Er wordt gezorgd voor voldoende ruimte voor sociale interacties waarin kinderen de geldende gedragsregels kunnen oefenen en de mogelijkheid krijgen hiermee te experimenteren. Het spelmateriaal is uitdagend en passend bij hun ontwikkeling. PM'ers betrekken de kinderen zoveel mogelijk bij het samen verantwoordelijkheid dragen voor de verzorging en uitstraling van de ruimte. Door kinderen te leren op te ruimen na het spelen stimuleren we zelfstandigheid, participatie, groepsgevoel en verantwoordelijkheid.

2.4.3.6 Zelfredzaamheid

PM'ers stimuleren de zelfredzaamheid van kinderen door hen zoveel mogelijk zelf te laten doen, bijvoorbeeld bij het aankleden, handen wassen, zelfstandig eten of opruimen. Zij geven complimenten voor de inzet, waarbij de nadruk ligt op het proces in plaats van het resultaat. Dit versterkt het zelfvertrouwen van het kind. PM'ers benadrukken hierbij dat fouten maken niet erg is en hier juist van kunnen leren. De PM'er is zich hierbij altijd bewust van zijn verbale en non-verbale communicatie.

Binnen de groep leren kinderen ook van elkaar: ze zien elkaar als voorbeeld of proberen samen iets uit, wat hun zelfstandigheid verder stimuleert.

Bijlage 1: Overzicht beleidstukken en protocollen

Naast het Pedagogisch beleidsplan heeft Partez een aantal beleidstukken en protocollen opgesteld. Partez verwacht van alle PM'ers dat zij op de hoogte zijn van de inhoud van deze stukken en dit tijdens de uitvoering van hun werk ook uitdragen. De Leidinggevende en de Pedagogisch Coach zien hierop toe.

Ondergenoemde stukken hebben een duidelijke samenhang met het Pedagogisch beleid En zijn via het Online Handboek in te zien.

Beleidsstukken		Protocollen	
1	Beleid Veiligheid & gezondheid	1	Protocol Kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag+ afwegingskader (Meldcode)
2	Schoonmaak en hygiëne beleid	2	Anti-Pest Protocol
3	Huis- en veiligheidsregels Partez	3	Hitteprotocol
4	Ziektebeleid	4	Protocol Buitenspelen
5	Beleid en coachingplan	5	Protocol uitstapjes en vervoer
6	Voedingsbeleid	6	Protocol veilig slapen
7	Stagebeleid	7	Protocol vermist kind
		8	Protocol Borstvoeding
		9	Protocol Mentorschap
		10	Protocol zindelijk worden
		11	Protocol hoe te handelen bij gescheiden ouders

Formulieren		Overige documenten	
1	Intakeformulier Partez	1	Informatiepakket(regelement)Partez
2	Toestemmingsformulier Partez	2	Algemene Voorwaarden
3	Zelfstandigheidscontract BSO	3	Klachten reglement
4	Overdracht formulier kinderopvang-basisonderwijs	4	Privacyreglement klanten Partez
5	Algemeen Toestemmingsformulier Partez (Verklaring)	5	(Huishoudelijk)Reglement Oudercommissie
6	Toestemmingsformulier toedienen medicijnen		
8	Observatieformulieren		
9	Ongevallenregistratieformulier		
10	Registratieformulier te laat komen		
11	Jaaragenda locatievergaderingen		
12	Checklist veiligheid en gezondheid		